

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

Philological sciences
Agricultural sciences
Pedagogical sciences
Sociological sciences
Geographical sciences
Psychological sciences

№2(89) 2021

Część 2

PEDAGOGICAL SCIENCES

УДК: 37.013.77

Бабаян Юлія Олександрівна
Миколаївський національний університет
імені В.О.Сухомлинського

**ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УНІВЕРСИТЕТІ**

Babaian Yuliia Oleksandrivna
Mykolaivskyi National Sukhomlynskyi University

**IMPLEMENTATION OF THE MODEL OF STUDENT YOUTH'S FORMATION OF
MOTIVATIONAL READINESS TO DEFEND THE MOTHERLAND IN THE PROCESS OF
TEACHING PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL DISCIPLINES**

Анотація.

У статті аналізується визначення понять «модельовання» та «модель», окреслено основні принципи та етапи побудови наукової моделі. Авторами запропоновано модель експериментального дослідження процесу формування у студентської молоді мотиваційної готовності до захисту Вітчизни. Наведено результати впровадження моделі у процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін в університеті.

Abstract.

The article analyzes the definition of such concepts as «modeling» and «model», the basic principles and stages of building a scientific model. The authors propose an experimental model of forming process of motivational readiness to defend the Motherland in student youth. The results of model implementation in the process of teaching psychological and pedagogical disciplines at the university are given.

Ключові слова: модель, модельовання, готовність, мотиваційна готовність, захист Вітчизни, впровадження.

Keywords: model, modeling, readiness, motivational readiness, defense of Fatherland, implementation

На сучасному етапі розвитку науки моделювання як дослідницький метод досить широко почав використовуватись у дидактичних і методичних працях. М. Ярмаченко зазначає, що в основі будь-якого наукового дослідження (як теоретичного, що використовує різні знакові, абстрактні моделі, так і експериментального, при якому застосовуються предметні моделі) лежить метод моделювання [2, с. 323].

Складність і багатофакторність педагогічних наук зумовлюють потребу у переході до ідеального об'єкта і використанні методу моделювання. Застосування зазначеного методу виступає важливим етапом педагогічного дослідження, оскільки при вивченні складних педагогічних явищ чи процесів не завжди є можливість врахувати цілісну сукупність усіх елементів і зв'язків, що визначають їх властивості.

Зазначимо, що термін «модель» (від лат. *modulus*) перекладається як міра, зразок, норма. Саме так ми називаємо уявний (абстрактний), знаковий (математичний, графічний) або матеріальний образ оригіналу, тобто модель – це «заступник» оригіналу в пізнанні або на практиці.

У філософському енциклопедичному словнику зазначається, що «моделі є аналогами певних фрагментів реальності і слугують для розширення знань про досліджуваний об'єкт» [5, с. 382]. Тому можна вважати, що модель носить експериментальний характер для подальшої дослідної діяльності,

отримавши роль стандарту, зразка, на який у подальшому спрямована вся діяльність для очікування запланованих результатів. Це дає можливість перенести експериментальні результати і процес їх одержання в ході побудови і дослідження моделі на оригінал.

Модель можна уявити як матеріальний об'єкт або образ (уявний чи умовний: гіпотеза, ідея, абстракція, зображення, опис, схема, формула, креслення, план, блок-схема алгоритму і т.п.), який спрощено відображає найістотніші властивості об'єкта дослідження.

В. Сидоренко визначає моделювання як теоретичне чи практичне вивчення об'єкта, в якому досліджується не сам об'єкт пізнання, а допоміжна штучна або природна система, яка перебуває в деяких об'єктивних відносинах із об'єктом пізнання, здатна його замінювати в певному відношенні та яка дає при його дослідженні в кінцевому підсумку інформацію про сам модельований об'єкт [2, с. 143]. Це такий загальнонауковий метод дослідження, при якому вивчається зображення об'єкта пізнання у вигляді моделі, але результат дослідження переноситься з моделі на об'єкт. У цьому ракурсі, на думку О. Миропольської, модель застосовують для одержання таких відомостей про об'єкт пізнання, які важко або навіть неможливо отримати у ході безпосереднього дослідження об'єкту. Сама по собі модель не є самоціллю, вона є лише засобом вивчення оригіналу, який вона

представляє, перебуваючи з ним у певній подібності [1, с. 60]. Таким чином, моделювання є процес побудови моделі або дослідження об'єктів пізнання на їх моделях.

Зазначимо, що реальний об'єкт завжди складніше за модель, яка відображає лише частину його найістотніших рис, основних компонентів і зв'язків. З цієї причини для одного об'єкта дослідження існує безліч різних моделей. Вибір виду моделі зумовлюється обраною метою моделювання.

За допомогою моделі можна встановлювати і описувати компоненти досліджуваного об'єкта і взаємозв'язок між ними, давати відомості про управління об'єкта і прогнозувати його розвиток.

Аналіз наукової літератури показав, що в сучасних педагогічних дослідженнях широко використовується метод моделювання. Цей універсальний метод пізнання сприяє дослідженню складних педагогічних систем, відображаючи в модельних уявленнях їх сутнісні характеристики, структуру, основні компоненти і взаємозв'язки. У педагогічних дослідженнях модель виступає як еталонне, ідеалізоване уявлення про реальний педагогічний процес, що дозволяє конструювати його в конкретних умовах освітньо-виховного середовища [3].

Структура процесу моделювання, на думку вчених Б. Гринського, Б. Грязнова, Є. Нікітіна, включає наступні етапи: актуалізація накопичених про оригінал знань і констатація на цій основі факту неможливості вивчення безпосереднім чином даного дослідника об'єкта для отримання певних знань; вибір моделі з числа відомих в науковій літературі; дослідження моделі; перенос отриманих даних на оригінал; перевірка істинності отриманих даних і включення їх в систему знань про оригінал.

Психолого-педагогічне формування включає в себе створення спеціальних психолого-педагогічних умов з метою оволодіння цілісними, стійкими рисами і якостями, необхідними для успішного функціонування в заданих соціальних умовах середовища.

Слідуючи цій логіці і спираючись на проведений теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури, в рамках проведеного нами дослідження була зроблена спроба моделювання експериментального дослідження, яке дозволило би з урахуванням сучасних реалій здійснювати формування мотиваційної готовності молоді до захисту Вітчизни.

Формування, стосовно особистісних змін студента і виходячи з тлумачення слова «формувати» (в значенні надавати певний вид, закінчену форму; складати що-небудь з окремих деталей, частин, надавати закінчений вигляд), є процесом і результатом розвитку мотиваційної готовності студентів під впливом сукупності зовнішніх і внутрішніх умов навчання і виховання. Таким чином, «модель формування готовності» є опис навчального процесу, внаслідок якого відбулися заплановані зміни в особистості студента.

Таким чином, модель експериментального дослідження процесу формування мотиваційної готовності студентської молоді до захисту Вітчизни включає декілька блоків.

Аналітичний блок визначає спільну мету, завдання, принципи розробки процесу психолого-педагогічного формування мотиваційної готовності молоді до захисту Вітчизни, підготовку суб'єктів до реалізації програми. Головною метою моделі є формування психологічної готовності молоді до захисту Вітчизни. Основна мета реалізується через методологічні підходи до організації даного процесу: системний, особистісно-орієнтований, гуманістичний з урахуванням наступних принципів: наступності й перспективності, доступності, зв'язку теорії з практикою, активності, систематичності, свідомості та творчої активності.

Блок первинної діагностики мотиваційної готовності студентської молоді до захисту Вітчизни включає: використання психодіагностичних методик; проведення бесід та опитувань; підведення підсумків констатувального етапу дослідження.

Змістовний блок (блок формування) включає в себе розробку і реалізацію програми формування мотиваційної готовності молоді до захисту Вітчизни, просвітницьку роботу з тьюторами та педагогами. На даному етапі передбачені як групові, так й індивідуальні форми роботи.

Блок повторної діагностики включає в себе проведення повторного вимірювання рівня мотиваційної готовності студентської молоді до захисту Вітчизни із застосуванням методів і методик першого етапу дослідження; підведення підсумків повторної діагностики.

Блок аналізу результатів включає в себе підведення підсумків реалізації програми формування мотиваційної готовності молоді до захисту Вітчизни та розробку рекомендацій.

Основним елементом змістовного блоку розробленої нами моделі формування мотиваційної готовності студентів до захисту Вітчизни стали навчальні дисципліни «Психологія (загальна та вікова)» та «Психологія педагогічна», які викладалися в Миколаївському національному університеті імені Василя Сухомилинського. На формувальному етапі експериментального дослідження не лише реалізовувалася розроблена нами методика, а й відстежувався сам процес, характер розвитку основних компонентів мотиваційної готовності.

У результаті формувального етапу експерименту нами було отримано дані, що засвідчили ефективність розробленої та впровадженої в практику моделі формування мотиваційної готовності до захисту Вітчизни й методики її реалізації. У процесі експериментальної роботи було оцінено зміни, які відбулися в процесі розвитку мотивації студентів щодо захисту Вітчизни; динаміку самооцінки та рефлексії рівня сформованості мотиваційної готовності.

Аналіз та узагальнення результатів впровадження експериментальної моделі засвідчив позитивну динаміку кількісних і якісних змін у структурних компонентах мотиваційної готовності до захисту Вітчизни, що відбулися за період проведення формувального етапу експерименту.

Список літератури

1. Миропольська О. В. Формування професійної компетентності фахівців митних органів в умовах службової діяльності : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький. 2009. 219 с.
2. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. К.: Педагогічна думка, 2001. 363 с.
3. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К.: РННЦ «ДІНІТ». 2000. 260 с.

4. Турянська З.В. Модель формування готовності до професійного самовдосконалення в майбутніх майстрів виробничого навчання. *Науковий огляд*. № 1 (22). 2016. С. 35-40.

5. Философский энциклопедический словарь / гл. редакция: Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов. М.: Сов. Энциклопедия, 1983. 840 с.

УДК 372.8:51

*Гадельшина А.А.,
Шмелева Н.Г.*

Стерлитамакский филиал федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Башкирский государственный университет»

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ, СВЯЗАННЫЕ С ФОРМИРОВАНИЕМ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНЫХ НАВЫКОВ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

*Gadelshina A.A.,
Shmeleva N.G.*

Sterlitamak branch of the federal state budgetary educational institution of higher education "Bashkir State University"

TOPICAL PROBLEMS ASSOCIATED WITH THE FORMATION OF COMPUTATIONAL SKILLS IN YOUNGER SCHOOLS AT THE LESSONS OF MATH

Аннотация.

Данная статья направлена на рассмотрение основных актуальных проблем, связанных с формированием вычислительных навыков у младших школьников на современном этапе развития педагогической науки. Также представлены возможные пути для борьбы с описываемыми проблемами на практике. Статья может быть полезной для учителей начальных классов, а также студентов педагогических направлений.

Abstract.

This article is aimed at considering the main urgent problems associated with the formation of computational skills in younger students at the present stage of development of pedagogical science. Possible ways to deal with the described problems in practice are also presented. The article can be useful for primary school teachers, as well as students of pedagogical directions.

Ключевые слова: актуальные проблемы, младшие школьники, вычислительные навыки, математика, обучение, воспитание, урок, формирование.

Keywords: topical problems, younger students, computing skills, mathematics, teaching, education, lesson, formation.

На данном этапе развития общества различные гаджеты стали неотъемлемой частью нашего повседневного существования. Для нас созданы все необходимые условия, чтобы в любой момент мы могли воспользоваться всей имеющейся в открытом доступе информацией и решили возникшую перед нами проблему. Например, мы в любой момент можем посчитать пример на калькуляторе. Казалось бы, зачем тогда учиться в школе элементарным навыкам счета? Этот вопрос, наверное, задает себе почти каждый современный учитель в попытках найти тот ответ, который можно будет преподнести детям. Самое сложное в нашей профессии – объяснить ребенку, для чего нужно то или иное знание, а в случае с вычислительными навыками это еще более сложно.

С приходом в нашу жизнь калькуляторов устные вычисления ушли далеко на второй план, а ведь

именно они позволяют нам развивать наши психические познавательные процессы, особенно память, внимание и мышление. Разве может человек обойтись без таких важных процессов? Даже человек, далекий от педагогики, понимает, что такие процессы сопровождают нас всегда и везде, а потому крайне необходимо их развивать и совершенствовать. Наряду с устными и письменными вычислениями играют огромную роль в их развитии, что подводит нас к тому, что вычислительные навыки необходимо формировать с опорой на максимальную эффективность.

Первая проблема формирования и развития вычислительных навыков уже заложена во введении – свободный доступ к гаджетам. Учителю довольно сложно уследить за всеми обучающимися, он может не заметить у кого-то телефон, сыграет человеческий фактор. Даже если на уроках телефоны стараются забирать или не разрешают ими